СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 214. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ВЕРЕСНЯ 1948. — No. 214. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEWBER, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕМОГЛА ПРИ ВИБОРАХ У МЕЙН ЦІЛА РЕСПУБЛИКАНСЬКА ЛІСТА

Портленд, у стейті Мейн, 14 серпня (Звідомлення по радіо в год. 6 ранку). — Звіти, які наспіли з виборчого терену виказують, що переможно вийшла ліста кандидатів Республиканської партії у всіх округах. На чолі переможців стоїть пані Маргарет Чейз Смит, як перша сенаторка з Республиканської партії. Губернатором вийшов Фредерик Дж. Пейн, а так само і конгресмени Френк Феллсвс, Роберт Гейл, Чарлс Нілсон. З інших виборчих округів ще не наспіли повні обрахунки, одначе всюди вибір республиканців є запевнений. Стейт Мейн вважається традиційно республиканським, одначе за часів Рузвелта Демократи здобули деякі важні становища.

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ СЛІДСТВО НАД НАУКОВЦЯМИ ЯК ПЕРЕШКОДУ В ЇХНІЙ ПРАЦІ.

Вашингтон, 13 вересня. — Президент Труман заявив, що праця науковців є необхідною для безпеки нації, одначе її можна зробити неможливою через витворення атмосфери, у якій жадна людина не чується безпечною проти прилюдних напастей, очорнювання і сплетень. Така атмосфера є неамериканська, а тоталітарна. Науковців не можна приневолювати до зміни переконань на бажання людей, які мають впливи в політиці, як це буває в поліційних державах. — Цей погляд висловив президент виголошуючи привіт до групи науковців, які зібралися на нарадах Американського Товариства для Поступу в Науці. Хоч в його привіті не було нічого сказане про слідство, ведене комісією неамериканських діянь над шпигунством при атомовій силі, то кожний розуміє, що це відноситься до цієї справи.

ЗГАДУЮТЬ ІМЯ АГЕНТА В АТОМОВІМ ШПИГУНСТВІ.

Вашингтон. — Палатна комісія неамериканських діянь виявила значний поступ у слідстві в справі шпигунства при атомовій силі. Предсідник комісії Дж. Парнел Тамес заявив, що він найшов імя одного агента, який був зайнятий шпигунством в користь Совєтів. Цим агентом був Артур Адамс, який втік з Америки при кінці 1945 р. За відомостями конгресмена Тамеса, Адамс є уродженцем Канади, походить з фінського роду, покінчив університет у Канаді і дістав завдання від комуністів видістати атомову й радарову тайни в Америці. Він був зайнятий в робітні Ерика Бернея в Ню Йорку під ч. 522 Пята Евеня. Берней займався виробом фонографічних пластинок і мав бизнес під назвою „Кійнот Рекордингс".

НІГРИ З ВІРДЖІНІЇ ЗАЯВЛЯЮТЬСЯ ЗА ТРУМАНА.

Ричмон, Вирджінія.— Нігри в стейті Вирджінія зорганізували стейтовий комітет для переведення пропаганди між ніграми, щоб вони голосували за вибір Трумана на президента в дні 2 листопада. Завданням комітету буде виясняти ціль програми громадянських прав, яку проголосив Труман.

ПІВТОРА СТОЛІТТЯ ОСНУВАННЯ ВАШИНГТОНУ.

Вашингтон.—З нагоди святкування півтора століття оснування міста Вашингтону, яке припадає на 1950 рік, столична Комісія Святкування Півтора Століття Вашингтону підготовляє виставку. Циллю виставки й відповідної паради буде виказати „Історичну Рушійну Силу Америки від її початків у Джеймставн, Вирджінія, в 1607 р." Комісія плянує найкращу і найбільш переконливу картину американської історії, головно для виказання змагань до волі і до обєднання народу, який хоче правити самий собою. До участі в параді й виставці запрошено всі стейти і південно-американські республики.

РОСТЕ КІЛЬКІСТЬ КАЛІЦТВ СЕРЕД РОБІТНИКІВ.

Ню Йорк. Уряд, господарі й робітництво повинні розумно співділати при складенні програми для зменшення числа каліцтв при роботі, пригадав губернатор Тамес Н. Дюі в листі до панни Донлон, предсідниці Міжнародного Товариства Промислових Рад і Комісії над Припадками. Товариство відкрило свою конвенцію при співучасти 1,100 делегатів у готелю Комодор. У конвенції беруть участь знавці й організатори прилюдного життя. Їх ціллю є найти способи для зменшення нещасливих припадків серед робітників, бо їх число, на диво, тепер зростає, як це стверджують поодинокі делегати.

ВИЯВЛЮЮТЬ НОВІ МАШИНОВІ СТРІЛЬНА.

Филаделфія.—Злучені Держави мають уже кілька машинових стрілен, якими можна керувати з землі, хоч вони вилітають у повітряні простори, як це виявив д-р Гарольд Скрамстад з Краєвого Бюра Стандартів на виставці Товариства Інструментів. Не згадуючи про подробиці, Скрамстад заявив, що впродовж кількох останніх років Бюро Стандартів працювало над новими стрільнами, щоб зробити їх готовими до переносу атомової бомби. У конвенції Товариства Інструментів бере участь 5,000 членів. На улажденій з цієї нагоди виставці команда фльоти виставила деякі нові винаходи для контролі стрілен, що їх випускають зі звичайних воєнних кораблів і з субмарин. На виставці находяться теж перші винаходи для захорони американського населення перед радіоактивною війною. Ці винаходи дійшли до такого розвитку, що їх можна буде купувати масово й по дешевій ціні.

ЩЕ ДВІ ЮНІЇ ЗА ТРУМАНА

Ню Йорк.— Президент Труман дістав підтримку ще від двох великих робітничих юній, а саме: Амалгейметед Клотінг Воркерс, яка нараховує 275,000 членів і цілому краю, друга юнія це юнія капелюшників з 50,000 членів.

Президент і його кабінет на нарадах у справі Берліна

Вашингтон, 13. вересня. — Президент Труман обговорив з секретарем Маршалом і цілим своїм кабінетом положення в Берліні, одначе вислід нарад остається в тайні. Секретар Маршал вийшов з нарад бічними дверми, щоб не зустрінути кореспондентів. Білий Дім теж не виявив нічого з нарад кабінету, тільки сказано було, що це було чергове засідання кабінету в понеділок.

Міжтим департамент стейту ще раз заторкнув справу совєтських учителів, Косенкіни й Самаринів, коли Совети поновно зажадали їх видачі. Маршал відповів, що учителі заявили свое зречення з совєтського громадянства і намір прийняти американське громадянство, отже уряд не може нічого в цій справі зробити і вважає її за покінчену.

Департамент стейту повідомив теж совєтську амбасаду, що американський консулят у Владивостоці вже замкнений і тому хотів би знати, коли Совети замкнуть свої консуляти в Ню Йорку й Сан Франсиско.

РІКЕНБАКЕР ЗА НЕГАЙНУ ГОТОВІСТЬ ДЛЯ ВІДСТРАШЕННЯ РОСІЇ.

Вашингтон. — Повна готовість Америки до війни це єдиний аргумент для відстрашення Росії від агресії — оце погляд капітана Е. В. Рікенбакера. Колишній герой летунства ще з першої світової війни був приявним на премієрі фільми: „Повітряна сила це мирова сила". Він заявив, що війна з Росією може прийти кожної днини, одначе до неї може не прийти. Це залежатиме від того, чи Америка буде сильною чи слабою під військовим оглядом.

НІМЕЦЬКІ РЕДАКТОРИ НЕ БАЧАТЬ ВОЄННОЇ НЕБЕЗПЕКИ.

Ню Йорк. — Пятнадцять німецьких редакторів і видавців газет приїхали до Колумбійського университету на журналістичний семінар, який триватиме 6 тижнів. У розмові вони погодилися на спільний погляд, „що нема причини боятися нової світової війни через кризу в Берліні. Одначе вони висловили погляд, що Аліянтське Військове Правління не відзеркалює погляду Західних держав, як цього можна б надіятися. Про можливість війни вони сказали, що Росія не може виграти війни проти Західних держав.

ПОЧИНАЄТЬСЯ ПРАЦЯ БІЛЯ БУДОВИ ГОЛОВНОЇ КВАРТИРИ О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 14. вересня. — Сьогодні в полудне офіціяльно буде започаткована праця біля будови головної квартири Організації Обєднаних Держав над Іст Ривер в Мангеттен в Ню Йорку.

ВІДЛОЖЕНО ДЕНАЦІФІКАЦІЙНИЙ СУД НАД ГІТЛЕРОМ.

Мюнхен, Німеччина, 14. вересня. — Німецький денацифікаційний суд приготовив все потрібне для судового процесу над Гітлером та його жінкою Евою Бравн. Їх судитимуть „позаочно", згладно по смерти. Проте, з огляду на хворобу судді, суд відложено на неозначений час.

ДЕЛЕГАЦІЯ ДО О. Д. ВИХАЛА ДО ПАРИЖА.

Ню Йорк. — Члени делегації Обєднаних Держав, які мають узяти участь в нарадах Асамблеї в Парижі в дні 21. вересня, виїхали в Европу кораблем Америка в понеділок. Між відїжджаючими був Ворен Р. Остин, заступник предсідника Асамблеї; пані Елінор Д. Рузвелт, предсідниця комісії О.Д. для людських прав; Фредерик Г. Осборн, представник Злучених Держав в комісії атомової енергії О.Д.; Вилард Л. Торп, асистент секретаря стейту. Всі вони висловили надію, що наради Генеральної Асамблеї увінчаються успіхом.

БРИТАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ І ЕВРОПЕЙСЬКУ ФЕДЕРАЦІЮ.

Лондон, 14. вересня. — На відкритті надзвичайної сесії британського парляменту вчора прочитано декларацію короля Юрія VI., написану для нього лейбористським урядом. В декларації король висловлюється з великим признанням про далекойдучу американську допомогу для Британії та піддержує ідею европейської федерації.

В БЕРЛІНІ АМЕРИКАНЦІ ВИДАЛИ СОВЕТАМ УКРАЇНКУ

Берлін, 14. вересня. (АП) — Вчора тут виявлено, що з доручення американського військового команданта Берліна, полк. Френка Говлі, Советам видано ще в дні 6-го вересня 14-літну українку, Галину Короленко, хвору на дітючий параліч, до якої Совети мали претенсії як до своєї громадянки. Коротке повідомлення про історію цеї українки було свого часу подане на сторінках преси. Ще в 1946 році одна католицька організація забрала її зі советського сектора та в цілях лікування примістила в німецькому госпиталі в американському секторі. Тепер лікарі хотіли її оперувати, повідомляючи про це Советів, що негайно переслали свій амбулянс та домагалися видачі дівчини. Міжнародна Організація для Збігців (ІРО) в дні 2. вересня прохала в американського команданта проволоки у видачі, щоби перевести відповідне доходження, чи Галина Короленко є справді советською громадянкою. Чотири дні пізніше її видано Советам, а американський командант заявив, що ІРО не є визнане представництвом чотирьох держав в Берліні і на підставі чотирьодержавного договору кожний громадянин одної з цих держав повинен бути виданий своїм суверенним властям, якщо ці видачі домагаються. На цій базі теж вирішено долю Галини Короленко.

„Армія-привид" в боротьбі за волю України

ІНТЕРЕСНІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО УКРАЇНСЬКУ ПОВСТАНСЬКУ АРМІЮ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ЖУРНАЛІ.

Ню Йорк, 14. вересня. — Відомий журнал „Педжент" у виданні на жовтень помістив рекламовану на заголовній сторінці довшу статтю Альберта Бренда і Джеймса Пейна про „Армії-привиди проти Росії", в якій мова про Українську Повстанську Армію, її боротьбу та цілі. Автор має свою концепцію та свої інформації про УПА та „бандерівців". Він переповідає коротку історію УПА, в якій під кінець війни вже об'єдналися всі українські повстанські групи та в склад якої входять теж повстанці відомі під назвою „бандерівці", названих так від імени їх провідника, Степана Бандери. Але після війни на знову окупованих большевиками українських територіях залишилися всілякі групи бандитів і горлорізів, що не мають нічого спільного з українським визвольним рухом взагалі, а з „бандерівцями" зокрема, але які часом самі себе називають теж „бандерівцями", підшиваючись безправно під цю назву українських революціонерів. В поодиноких випадках большевики самі організували бандитські банди та проголошували їх „бандерівцями" в цілях компромітації українського визвольного руху. Армією-привидом автор називає УПА тому, бо вона є всюди і ніде. Він переповідає загально відомі поодинокі факти з боротьби УПА, силу якої обраховує на 30,000 вояків регулярних військ та понад 300,000, які до армію активно піддержують. Автор не не скриває своїх симпатій до УПА та до її героїчної боротьби, за визволення своєї батьківщини. На закінчення своїх інформацій та міркувань він цитує слова „одного з визначних українських провідників", який на запит, що українці думають досягнути силою 30,000 повстанців проти одної з найсильніших армій світу, відповів: „Одного дня прийде революція проти комунізму і тоді УПА стане зародком великої народної визвольної армії. Ми переконані, що свободолюбні сусідні народи приучаться до нас в боротьбі за вільну і демократичну Европу. Тому то й Росія боїться нас. Тому наш нарід проливає свою кров. У воєнному стані з комуністичною Росією ми перебуваємо від 1917 року. У стані війни ми будемо з нею, аж доки Україна не буде вільна".

АНГЛИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕРЕКЛАДУ БІБЛІЇ ДЛЯ РОСІЯН.

Лондон, 14. вересня. — Місцевий „Таймс" в сьогоднішньому виданні надрукував листа одної англійської жінки росіянина, в якому вона пропонує британську допомогу для перекладу біблії для росіян. Виявляється, що останній російський переклад біблії зроблено 125 років тому і на мову, яку сьогодні вже не кожний росіянин розуміє.

ВІЙНА В ІНДІЇ

ІНДІЙСЬКА АРМІЯ ПОЧАЛА ІНВАЗІЮ НА ГАЙДЕРАБАД, ЩО ОБОРОНЯЄТЬСЯ.

Ню Дельгі, Індія, 14 вересня. — Індійська армія, піддержана авіяцією, почала вчора вранці інвазію на незалежне князівство Гайдерабад. Не зважаючи на завзятий опір гайдерабадських збройних сил, індійці протягом дня поступили приблизно на 30 миль в глиб країни, а їхні бронетанкові частини підступають до столиці. Провінція Гайдерабад положена в центрі індійської домінії між ріками Годоварі та Кістна і має біля 13,000,000 мешканців. Її столиця тої ж назви нараховує пів мільйона мешканців та відома з ткацького і паперового промислу. Губернатор Індії видав проклямацію, в якій стверджує, що безпека Індії сильно загрожена внутрішніми безпорядками. В Гайдерабаді при владі є мусулмани, що симпатизують зі своїми одновірцями в Пакістані. Індійські війська почали інвазію з трьох головних стратегічних пунктів і їх першою головною ціллю, виходило б, є місто Секундерабад, в безпосередньому віддаленні від столиці країни. Головною причиною інвазії вважається нехіть мусулманських керівників Гайдерабаду прилучитися до Індійського Союзу. У відповідь на вістку про інвазію, в поодиноких місцевостях Пакістану відбулися демонстрації і товпа домагається війни проти Індії в обороні Гайдерабаду. Уряд Гайдерабаду зі свого боку звернувся до Ради Безпеки О.Д., домагаючись негайного припинення індійської інвазії та розгляду цілої справи, як загрозливої для світового миру.

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Париж, 14 вересня. — Вчора тут почалася чотири-державна конференція в справі дальшої долі колишніх італійських колоній в Африці. В конференції беруть участь: французький міністер закордонних справ Робер Шуман, американський амбасадор Люїс В. Доглес, британський державний секретар Гектор МекНіл та совєтський представник А. Вішинський. Наради мають таємний характер, але неофіційно тут відомо, що вже в першому дні дійшло до основних розбіжностей думок, що заповідають швидку „мертву точку" цілої конференції. Америка й Британія пропонують віддати Киринайку під протекторат ОД з Британією, як адміністративною владою. Рішення про долю іншої частини Лібії вони пропонують відложити на один рік. Совєтський представник, натомість, пропонує цілу Лібію віддати під адміністрацію Італії, не згадуючи при цьому нічого про ОД. Франція зі свого боку пропонує справу цілої Лібії, включно з Киринайкою, відложити на один рік. Наради продовжуються.

ІРЛЯНДІЯ ВИКЛЮЧЕНА З НАРАД ПРЕМІЄРІВ БРИТАНСЬКИХ КРАЇН.

Лондон, 14 вересня. — Тут повідомлено, що Ірляндія виключена з нарад прем'єрів британських країн, які мають початися в цьому місті та триватимуть біля двох тижнів. Під час конференції будуть обговорені всі важливі справи, як закордонні так і внутрішні.

СОВЕТИ ЗАСУДИЛИ 5 МОЛОДИХ НІМЦІВ НА 25 РОКІВ ТЮРМИ КОЖНОГО ЗА ПРОТИ-СОВЕТСЬКУ ДЕМОНСТРАЦІЮ В БЕРЛІНІ

Берлін, 14 вересня. — Совєтський військовий трибунал в Берліні засудив вчора 5 молодих німців, жоден з яких не має ще 20 років, на кару каторжних робіт по 25 років для кожного, за їхню участь в проти-комуністичній демонстрації в четвер минулого тижня. Їх обвинувачувано за обкидання камінням совєтських вояків та за здертя совєтського прапору з Бранденбурської Брами. В судовому доходженні большевики твердили, що молодці були „підбурені західною пропагандою", що заставило їх взяти участь в „провокативній, анти-демократичній та підбурюючій до війни демонстрації біля Райхстагу". Вина обвинувачених, згідно зі совєтськими твердженнями, була доказана їх „власним признанням". Від вироку вже нема відклику. В західних секторах Берліна совєтський вирок оцінено як „поворот до часів націонал-соціялізму Адольфа Гітлера".

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПОГОДИЛИСЯ ЩОДО ДАЛЬШОЇ АКЦІЇ В СПРАВІ БЕРЛІНА.

Лондон, 14 вересня. — Речник британського міністерства закордонних справ вчора заявив, що американські, британські та французькі власті погодилися щодо дальшої акції в справі совєтсько-західних розбіжностей в Берліні та видали відповідні інструкції своїм дипломатам в Москві. На найблищий час там заповідається чергову конференцію з Молотовим і, правдоподібно, теж зі Сталіном.

БЕРЛІНЦІ ВІРЯТЬ В ЗАХІДНУ ПЕРЕМОГУ.

Берлін, 14 вересня. — Переведена між населенням Берліна анкета виявляє, що абсолютна більшість німців вірить в західну перемогу в теперішньому спорі зі Советами. Берлінці теж переконані, що західна авіяція зломить совєтську блокаду міста, а само населення волить дальші господарські обмеження, ніж полекші в заміну за совєтську контролю міста.

УРЯД КЕЙЛЯ ПРАЦЮЄ НАД ЕКОНОМІЧНИМИ РЕФОРМАМИ.

Париж, 14 вересня. — Новий французький уряд премієра Генрі Кейля безупину працює над новою економічною програмою, що мала б поліпшити господарське положення країни. З тичасових інформацій виходить, що уряд намагається стабілізувати ціни і заробітну платню, а для державних видатків шукає нових податкових джерел. Ще цього тижня уряд мав би виступити зі своєю програмою перед парляментом і від цього залежатиме, чи він вдержиться при владі.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕ Ж ТА „ТВЕРДА РУКА"?

В часі від 31 липня до 27 серпня амбасадори західніх потуг відвідали Кремль вісім разів, намагаючись знайти мирну розвязку критичної ситуації в Берліні. Бувало московські князі ходили з чолобитнею до татарських ханів, а тепер, як виглядає, представники Злучених Держав, Великої Британії та Франції бють поклони перед червоним московським царем, думаючи так рятувати мир у світі. Московські царі, склавши чолобитню та данину, діставали колись від ханів бодай запоруку миру, що годі сказати про сучасну чолобитню демократії перед большевицьким ханом у Кремлі. Прямо тому, що Сталінові мир не бажаний.

Москва завзялась провокативною поведінкою підкопати престіж демократичних потуг і то до такої міри, щоб народи, які покладають надії на ці потуги, наглядно побачили, що з їхніх надій нічо не вийде. Політичні обсерватори погоджуються, що коли мова про Берлін, то в німців є назагал переконання, що скорше чи пізніше, а німецька столиця таки опиниться в цілости в російських руках. Уже саме це психологічне наставлення німців вказує, що в Европі не дуже то довіряють голошеній Америкою політиці „твердої руки" у відношенні до Совєтів. Мабуть не дуже довіряють теж і запевненням вашингтонського уряду, що американці Берліна не покинуть. Але берім справу так, що американці останугь в Берліні. Значення їх все одно підупаде, бо не матимуть великого впливу на економічну ділянку, в сучасну пору найважнішу. Визнавши совєтську валюту як панівну в Берліні та рішившись стягнути з обігу „західню марку", демократичні потуги віддали в руки Совєтів найсильнішу зброю, бо контролю над цілим економічним життям. Совєтська влада використає це повністю на свою користь та ще при допомозі німецьких комуністів, яким дасть тепер кращу можливість розбивати обєднування голодних німців під демократичним прапором.

Не зважаючи на нові концесії, дані демократичними потугами Совєтам у Берліні, кожна нова вість з Берліна є для американців далі „потрясаючою", бо згадує за нові совєтські провокації. Як довго ці „потрясення" триватимуть, не знаємо. Зате знаємо з книжки сенатора Дж. Говарда МекГрета „Влада народу", що вони не є новістю, бо переживав їх навіть Рузвелт, як переконався, що Сталін не додержує слова і не дає „політичної свободи народам Східньої Европи". Від цього часу американський нарід пережив багато подібних „потрясень". Якраз з цього зродилась нова політична лінія, себто політика „твердої руки" відносно Совєтів. Покищо не видно успіхів з цеї зміни, бо якщо нема зірвання відносин між урядами Злучених Держав і Совєтським Союзом, то тільки тому, що Злучені Держави далі уступають.

До чого така політика веде і доведе, не знаємо. Одно певне, що добра з неї не буде. Правда, це гарно звучить, що маємо „одну" закордонну політику та що не зважаючи на партійний поділ і політичні розбіжности у внутрішньому житті, ця політика буде продовжатись навіть тоді, коли б у листопаді була вибрана нова адміністрація. Ще гарніше, що ми згідно є за „мир зі справедливістю для нас та усіх інших миролюбних народів". Але де ділась „тверда рука", яка повинна це все здійснити?

Виконаймо зобовязання

Програму, яку проголошують українські установи чи комітети, звязану з політичною чи чисто гуманітарною акцією, не дається нераз виконати з „дрібної" причини — браку гроша. Одиниці, які в проводі такої акції в центрах, чи на місцях, просто не знають, кого за це робити відповідальним. Тому, що саме під теперішню пору як гуманітарна, так і політична акція, потребують доконечне свіжих фондів, спробуємо щераз обговорити цю проблему, але з іншого боку.

Сягнемо памяттю в недавне минуле, коли то серед світової фінансової катастрофи майже всі держави відмовилися сплачувати Америці довги з часів першої світової війни і єдина Фінляндія не скидала з себе раз затягненого зобовязання. Вона серед найбільш скрутного фінансового положення платила не лише відсотки від затягненої позички, але й сплачувала умовлені рати на довг. Коли прийшла політична криза в житті цеї нації — війна з Росією, а потім друга світова війна, американські уряди і громадянські чинники памятали фінську совісність у сповнюванні зобовязань і віднеслись до цеї країни з батьківським вирозумінням. Це була свого роду нагорода за чесноту.

Цей приклад вказує, що добрі діла таки не пропадають марно, а находять своє признання нераз у цілком несподіваному моменті. Проте, виплачується чесноти чи ні, раз затягнений обовязок, теж і моральний, повинен бути виконаний. З такою метою треба нам підходити теж і до сповнювання прийнятого на себе обовязку в справі рятунку життя скитальників та в справі визволення України з національної, політичної та духової неволі,

З скитальщини надходять щораз то сумніші вісті. Там тепер розпаношилася нужда, яка грозить голодовою катастрофою, а з нею приходить вимирання людей по таборах. Туберкулоза, як природна товаришка голоду, прибирає небувалі досі розміри. Вижидання в безконечність переїзду з Европи в заморські країни, призводить скитальників до краю безнадійности. З безнадійности приходить занепад вищих ідеалів.

Серед українського громадянства в Америці помітний є занепад первісного одушевлення до рятункової і політичної акції. Деякі старші жертводавці й діячі виправдують себе недостатком, інші виправдують свою нехіть таким викрутом, як „усе тільки дай та дай!" і т. д. Але мала виснажена Фінляндія „давала й давала", а серед недавньої, політичної кризі мала ще й відвагу сказати комуністам своє рішальне слово. Тому фіни, малий народ, досі ще не пропали і сьогодні в світі їх шанують за їх високі моральні цінності, за їх справжній патріотизм, за їх справжнє геройство. Тому Фінляндія мала, має і матиме багато приятелів у світі, теж у біді.

Коли прийде нова скрута на український загал, чи зверне світ увагу на українців так, як звернув на фінів?

Відповідь на це мусить дати сам український народ. Ми певні, що він дає їй відповідь на українських землях кожного дня, а остаточну відповідь дасть тоді, коли прийде час нового національного зриву. Одначе відповідь мусить дати теж і українська скитальщина в Европі. Відповісти мусимо і ми, американські українці, бо рятування українського народу ми вважали і далі вважаємо нашим почесним завданням.

Від цього, як вивяжуться українські скитальці зі своїх національних завдань, залежатиме багато, як демократичний світ глядітиме на ввесь український нарід. Від цього, як американські українці рятують українських скитальців та допомагають українській визвольній справі, залежатиме чимало, які симпатії можна здобути для України серед американського загалу, а то й уряду.

Між нами в Америці є вже поважне число українців, що прибули зі скитальщини. Нам здається, що коли б ці люди взялися енергійно за допомогу українській політичній акції, як теж за допомогу тим скитальцям, що в Европі, то таки наша рятункова акція, політична і гуманітарна, не стояли б так зле, як це є під сучасну пору. Нові сили з Европи, це свіжий подув. Його треба чути на всіх вічах, сходинах, нарадах, бо тоді він додасть більшої сили старим тутешнім діячам до дальшої акції й дальших жертв. Дотого всім нам треба памятати, що „слова пролітають, приклади притягають". Всі ми, що їм дорога українська справа, мусимо бути в постійнім наступі, в боротьбі з притупінням, з байдужністю, з демагогією. Ця боротьба матиме успіх одначе тільки тоді, коли кожний і кожна з нас буде діяти і жертвувати, і то, як зі старої імміграції, так і нової. Всі ми однаково зобовязані, хоч не всі ми спроможні однаково виконати наші зобовязання.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні,

Столітні роковини знесення панщини в Галичині

(л) Февдальна система середновічної держави перемінила вільного й земельного селянина в панського кріпака. Селянина закріпощеного до панської землі. Він став особистою власністю февдального пана. Хитрощами й насильством позбавлено його землі й волі. Панщинний селянин не смів зміняти свого місця замешкання, бо був привязаний до панської землі, на якій мусів працювати як панська худоба, як віл, кінь, або корова. Він не смів женитися без дозволу пана, а його діти з уродження були невільні. Пан судив його як свою власність, як свою річ. Він міг робити з ним, що хотів. Вбив його, то й не мав за це ніякої кари.

Цей ганебний стан селянства за часів середньовічного февдалізму привів із одного боку до повного зубожіння його, з другого став причиною великих селянських бунтів, що почались із часів реформації Лютра, який проповідував волю селян, і тривали аж до другої половини XIX. ст., майже в усій Европі.

В старій Австрії, отже і в Галичині, що в 1772 після розбору шляхецької Польщі їй припала, знесено панщину в 1848 р., а в Росії, отже й на російській Україні, аж в 1861 році.

Цісар Йосиф II. значно обмежив февдальну систему в Австрії. Селяни стали працювати тільки 100 днів у році на своїх панів, решту днів для себе. Вони мусіли орати й управляти панську землю власним знарядом. Вони мусіли обрабляти її насамперед, і доперва по обробленні її могли обрабляти власну. Такі селянські відносини панували менш-більш у всій Австрії. В Галичині під польськими панами були вони найтяжчі. Вони тривали аж до 1848 р., коли у Відні спалахнула уперше міщанська революція.

Міщанська революція в березні 1848 р. уперше видвигнула домагання заведення конституції в Австрії на місце абсолютизму. Про селян з початку революції ніхто не думав.

Дня 22. липня 1848 р. скликано до одної із великих саль віденського бургу, де вчили їзди на конях, перший австрійський парлямент. Це був великий здобуток березневого повстання міщан і студентів у Відні. З усеї держави зїхались сюди вільно вибрані посли, в числі 383. Вони ділилися на три групи. Першу творили поміркований консервативні посли, що заступали інтереси великих земельних власників, багатого міщанства й духовенства. Другу групу складала ліберальна лівиця, представники міщанських професій, лікарі, адвокати й урядовці. До третьої нарешті групи належали селянські посли, числом около сотки. Вони не могли оснувати своєї фракції, бо говорили різними мовами народів, що заселювали Австрію і тяжко було їм порозумівatися між собою. Дотого 30 селянських послів були „анальфабетами. Висока шляхта великодушно не захотіла брати участи в цьому демократичному парляменті. Духовні мали своїх 20 заступників, між ними двох епископів. Деякі соціальні верстви не були цілком заступлені в цьому зібранні, як напр. промислові робітники.

В цьому першому конституційному зібранні Австрії не було людей, які були в становому зібранні Франції в 1789 р. Цим слід пояснити, що воно не могло використати березневого повстання у Відні для своєї повної побіди. Зібрання працювало помалу й тяжко.

Раптом дня 26. липня піднісся із своєї лавки один посол і став читати такий ініціятивний внесок:

„Високе зібрання зволить ухвалити: від нині касується панщинне відношення з усіми його привілеями й обов'язками при застереженні поставити, чи має бути за цю касацію яке відшкодовання, чи ні".

Цей смілий внесок упав на зібраних наче грім із ясного неба. Очі всіх звернулися в бік молодої людини, що його поставила. Був це 25-ти літній Ганс Кудліх, наймолодший між зібраними послами. „Хто він такий? Хто він такий?" — питалися посли з лавки до лавки. Кудліх був юристом і сином панщинного селянина в добрах князя Ліхтенштайна на Шлезьку в Егендорфі. Буря оплесків посипалася із селянських лав у відповіді на цей внесок. А для умотивовання його, Кудліх виголосив таку коротку промову:

„Мусимо на зрівнаному ґрунті вибудувати дім, який був би привітним і відповідним для всіх громадян держави, а не як це було раніше з домом з величавим фронтом, призначеним для невеличкої купки упривілейованих кляс. Мої панове! Хай від нині воля і право покотяться з цього дому до многих мільйонів панщинних рабів, які вимагають, щоби ганьба й тягар спали з їхніх плечей і щоби вони стали разом із нами як передня сторожа волі. Що вони мають нині висловити, це ніякий простий параграф, а престольна промова австрійського люду!"

Ганс Кудліх був першим і найбільшим речником визволення селян із худобинного ярма панської неволі. А його внесок викликав глибоке одушевлення і заворушення серед усього панщинного селянства Австрії. Не хочемо більше працювати на панів!

Більшість послів рішила серед загального захоплення радити над внеском Кудліха негайно на пленум зібрання і не передавати його до ніякої комісії. Впродовж дебат, що велись цілими тижнями, вийшли на світло денне потрясаючі подробиці про селянські відносини панщинного селянства. Це був загальний словесний порахунок із февдальними панами. **Найрізкішу й історичну промову виголосив український селянський посол Капущак.**

„Так то воно так, — говорив він, — пан шляхтич любовно трактує селянина. Як він велів йому через цілий тиждень працювати, то ще і в неділю не залишав його своєї опіки, наказуючи наложити на нього кайдани та замкнути до панської стайні для худоби, щоби він у наступному тижні працював ще пильніше. Так то воно так, пан шляхтич є навіть гуманний, як він велить гарапом бити знесиленого селянина. А як він жалівся, що його тягла худоба за слаба, щоби виконати вимагану паном роботу, то пан шляхтич кричав: Себе й свою жінку запряжи до робти! І на триста кроків перед палатою шляхтича мусіли ми покірно знімати шапки свої. А як бідний селянин захотів переступити панський побіг, то його панські посіпаки не допустили до пана шляхтича та веліли ждати йому на панському обійстю: та ж селянин смердить, а пан шляхтич не може терпіти його поту! І за ці зловживання маємо ще платити відшкодування? Ні, ніколи! Хай вистачать їм тарапи й кнути, що ними обкладали панські посіпаки наші знесилені тіла! Це відшкодування для панів!"

Питання, чи і яке відшкодування мають пани дістати, було головним питанням для зібрання, за яке йшли дуже гарячі суперечки. Великі аграрники, а між ними й великі духовні власники виступали проти знесення панщини без відшкодування. Його дуже рішуче вимагали ліберально-міщанські заступники а найенергійніше обстоювали його селянські посли. Кудліх предложив дещо справлений внесок, який викликав аж 73 додаткових внесків. Посол Шузелька, у своїй великій промові вимагав, щоби парлямент скоро покінчив із визволенням селян. „Як би ми нічого не зробили, крім цього діла, — говорив він, — то історія благословитиме нас за те, що ми дали селянам повну волю!"

Уряд не мішався досі до дебат, уважаючи, що вони не доведуть до практичного результату. Вкінці вислала реакція як свого речника, бувшого березневого революціонера, а тепер лакейського свого міністра, Александра Баха, з такою заявою: „Питання відшкодування є після однозгідного погляду міністерства питанням права, політичної мудрости та політичної економії". Бах грозив димісією кабінету, якщо парлямент захотів би ухвалити знесення панщини без відшкодування. Це отверезило багатьох послів. Кудліх назвав поведення Баха „нападом із засідки". Кінцеве голосування над справою переведено 30-го серпня і то з найбільшими трудощами. За відшкодуванням панам голосувало 174 послів проти нього 144 послів, а 36 послів дали пусті картки.

Так упала панщина в Австрії. Так прийшло до еманципації українських селян у Галичині з панщинного ярма польської шляхти.

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

37)

Вибачте! — звернувся я знову до нього, бажаючи навернути його знову на відверту розмову. Ви щойно вирекли жахливу правду. Сам я теж цієї думки, тобто, що через —цю м'ясорубку повинні перейти всі ті, які не піддались там на волі переробці. Мені здається, що в одному ви помиляєтесь, а саме в тому, що як би вони не перемелювали нас на цій м'ясорубці, яки би вони не пекли нас в своїх печах, то їм не вдасться вбити в нас наші світогляди, які ми з вами всали з молоком матері, бо я по собі відчуваю, що коли не перепечусь, або не згорю, то вилізу з цієї печі, добре випечусь антикомуністом-контрреволюціонером...

Він якусь хвилину помовчав, подумав і відповів:

— Так. Це безумовно так... але ,як би ваш світогляд не відкристалізувався, як би ви не загартувався в цій печі, в цій м'ясорубці, то ви вилізете з цього пекла все таки боячись попасти в нього знову, будете вже тільки автоматом, безвольним автоматом. Будете сліпо виповнювати те, що вам накажуть згори. Дух, воля та енергія будуть на віки заломані в вас. Ви також сліпо, та безвольно будете підносити догори руку тоді, коли на ваших губах буде висіти протест проти того, за що ви підносите руку. Будете підносити автоматично руку „за" тоді, коли вся ваша істота кричить „ні", тоді, коли на ваших губах буде висіти готове зірватись прокляття всьому тому, за що ви підносите руку, — палко закінчив він.

— цілком погоджуюсь з вами в цьому, але більшість з нас все це робили і без м'ясорубки, без печі, — сказав я.

— Так. Робили, але десь поза кутками самі критикували, глузували зі всього того, а після перебування на „фабриці переробки людини" ви вже будете тримати свої уста на колодці.

Ось і „фабрика кухня" приїхала! — сказав він. І ми всі зачули, що вона дійсно „приїхала" і зупинилась біля нашої камери.

В присутності наглядача кріміналісти поналивали „баланди" з розрахунку пів літра на в'язня, тобто в одну алюмінійову миску на двох.

Всі почали їсти, а я, не відчуваючи голоду, відмовився від „обіду". Я був ситий. Я до відказу був ситий новими, надзвичайними враженнями. Дехто робив спробу розбудити лотиша і М-ва, але вони і голів не підняли, а тільки застогнали і залишились нерухомо лежати. Не встали вони і вечеряти, тобто пити „чай".

Остання половина дня пройшла в загальних балачках, оповіданнях останніх новостей, які цікавили моїх друзів по нещастю з потойбічного світу, тобто з волі, і т. д.

Я поцікавився виглянути в вікно через грати (шиб не було), але мене застерегли, щоб я не робив цього, або робив занадто обережно, бо коли вартовий з надвижки побачить, то буде стріляти у вікно, а коли наглядач побачить у „вовчок" це порушення тюремного порядку, то я дістану 10 діб карцеру.

Після цих застережень у мене відпало бажання виглянути у вікно.

Спали ми всі на голій підлозі, постеливши під себе то, що мали. Але саме спання було надзвичайно трагічне:

Я був п'ятнадцятим в цій невеличкій камері, розрахованій при будівництві царським урядом тільки на одного в'язня. Сволик і „парашу" поставили біля дверей, а самі полягали всі як один на правий рік „валетом", тобто головами в протилежні боки, ноги кожного з нас припадали свойому сусідові або до підборіддя, або ще гірш — під самий ніс. Десь о півночі подавалась команда всім повертатись на лівий бік. І так 2-3 рази на ніч. Вся ця маса була зденервована, сполохана, змучена катуванням, спала неспокійно, полохливо. Дехто в ночі жахався від того, що снилось напевно катування, стогнав, кричав, або плакав, благав, ридав... Від важкого тюремного харчування повітря в ночі в камері робилось неможливим. А до всього всього армія клопів. Це „спання" так виснажувало людину, що вона робилась кволою, тупою і, я б сказав, до всього байдужою.

Провівши зовсім без сну ніч, я зрозумів їх, оцих мучеників. Зрозумів, чому мене, такого самого як і вони самі, вони зустріли вороже. Я відібрав у них 1/3 $м^2$ площі для спання і 0.24 $м^2$ площі для сидіння. Я покладав надію на те, що висплюсь в день, але наглядачі пильно стежили за тим, щоб в день жодна людина не спала, навіть сидячи. Лягаючи з вечора „спати" я побачив почорнілі, спухлі обличчя лотиша і М-ва. Вони підняли голови , мутними, спухлими, темно червоними очима проводили по камері, слухняно повернулись на правий бік і знову завмерли.

(Дальше буде).

XI. Конвенція Ліги Української Молоді

2)

(Продовження).

II.

Підготовка до конвенції.

Підготовка до конвенції — це одне з найважливіших завдань кожночасної екзекутиви Ліги. Треба все до найменших подробиць обдумати і приготовити, треба підібрати відповідне місце, опрацювати програму, підшукати бесідників і — найголовніше — саму конвенцію відповідно спопуляризувати. Сама екзекутива, члени якої, звичайно, походять з різних віддалених місцевостей та робота якої ведеться при допомозі кореспонденції, цего всего не могла б виконати і тому призначається окремий конвенційний комітет в місцевості, де конвенція повинна відбутися. Цей комітет, в порозумінні та при тісній співпраці екзекутиви, й виконує головну роботу в підготовці та організації конвенції.

Так було й цим разом. З хвилиною, як вирішено, що конвенція має відбутися в Акрон, там створено конвенційний комітет, що з черги мав цілий ряд відповідних підкомітетів з окремими призначеннями. До генерального конвенційного комітету входило п'ять осіб, з невтомною Ґеновефою Зепко на чолі. Її співробітниками в цьому комітеті були: Віктор Пулк — заст. предсідника, Енн Зепко - МекҐовен — кoресп. секретарка, Джені Пулк — рекорд. секретарка та Андрій Дудра — касієр.

В склад інших ткомітетів, згл. підкомітетів входили:

1. Передконвенційний: Ева Зепко — голова. Члена: Тереса Тарас, Гелен Музик, Софія Зепко, Дороті Судомир, Юлія Зепко, Алісія Поливка, Марія Кулявець, Дороті Дудра, Стів Перка та Марія Сивик.

2. Пропагандивний та зв'язку: Голова — Софія Кудера. Члени: Вилйем Мураль, Енн Купер, Гелен Мураль, Ольга Зепко та Михайло Задорецький.

3. Реестраційний: Голова: Дороті Судомир; Члени: Ярослав Кульчицький, Ярослав Пастух, Марія Кулявець, Марія Окслі, Іван Онисько, Тереса Тарас, Ольга Сомбарі, Гелен Джансон та Степанія Чейка.

4. Фестивальний: Голова: Ольга Зепко. Члени: Вилйем Медіяновський, Естел Ґнот, Андрій Бойко, Юніс Зепко, Вилйем Ендру та Ольга Антонюк.

5. Прийомний: Голова: Юлія Тресіддер. Члени: Юлія Зепко, Степанія Чейка, Вилйем Мураль, Андрій Бойко, Гарі Гусел, Софія Зепко, Гелен Музик, Ольга Антонюк, Сем Дудра, мол.

6. Редакційно - річниковий: Голова: Іван Пулк. Члени: Юлія Тресіддер, Дороті Судомир, Гелен Джонсон, Сем Дудра, мол., Ларі Кох, Юніс Зепко, Петро Фігель та Віктор Пулк.

7. Бенкетовий: Голова — Віктор Пулк. Члени: Осип Судомир, Сем Дудра, мол., Гелен Джонсон, Вікторія Тарас, Павлина Тарас та Джені Пулк.

8. Мешкальний: Голова — Енн МекҐовен. Члени: Марія Олександер, Вирджінія Пулк, Юніс Зепко, Марія Дудра, Володимир Малецький, Гарі Гусел, Енн Купер та Софія Зепко.

9. Соціяльний: Голова: Андрій Дудра. Члени: Енн Набережна, Вікторія Тарас, Павлина Тарас, Сем Дудра, мол., та Вилйем Музик.

Ґеновефа Зепко,
Голова Конвенційного Комітету

Ми зокрема вичислили поіменно всі комітети, бо своєю працею вони повністю заслужили собі на це вирізнення. Підготовка конвенції, це — як кажуть — не жарти і не казки. Це кілька місяців постійних нарад, постійних ходжень, постійних турбот. На честь комітетовим треба признати, що вони справді не занедбали найменшої подробиці та зробили все можливе і не можливе, щоби конвенція була успішна. Для цілей конвенції вони винайняли один з найкращих готелів в місті, готель Мейфловер. Для музно-танцювального фестивалю вони винайняли найбільшу місцеву залю — Арморі. Вони широко розголосили конвенцію в місцевій американській пресі і радіо та в українській пресі, головно в органі Ліги, „Тренд", „Юкрейнієн Віклі" та в „Свободі". Про розміри цеї праці може послужити прикладом факт, що комітет призбирав понад дві тисячі адрес евентуальних учасників конвенції і на кожну вислав п'ять, чи шість разів відповідні інформації. Це значить — щонайменше 10,000 самих адресок написати.

Ефект цеї старанної підготовки можна було спостерегти на кожному кроці під час конвенції. Кожному з учасників була забезпечена кімната в готелі, та ще й з відповідним письменним привітом від менаджера готелю. Надруковані і чепурно видані програмки точно орієнтували кожного не тільки про плянований перебіг конвенції, але й про місто та все гідне уваги. В кожній кімнаті в готелю була записка куди й як та до кого вам звернутись, якщоб ви чогонебудь потребували. Не тільв готелю, але й в місті часто можна було зустріти дівчину з відзначкою конвенції та з допискою: „Я тут живу; питайте мене". І це були справді „всезнайки". В Акрон є такий благородний звичай, що в неділі і свята всі не тільки магазини, але й бари позамикані. Що вам робити, як в горлі цілком засхло, що аж порох куриться? „Я тут живу, спитайте мене"; ви спитали і без сумніву одержали позитивну інформацію.

На цьому місці не можна не віддати окремої уваги голові Конвенційного Комітету, Ґеновефі Зепко, цій ясноволосій дівчині, що з такою гордістю завжди говорить про своє лемківське походження та якій насамперед треба завдячувати небувалий успіх конвенції Ліги. Бо під знаком Зепків фактично стояла ціла конвенція, як під їх знаком стоїть і ціла українська громада в місті Акрон. В надрукованих поіменних списках конвенційних комітетів по кілька разів в кожному повторюється ім'я Зепко, до „Зепко" вас і на конвенції відсилали в усіх можливих тільки справах, навіть тоді, якщо ви в неділю хотіли „згасити справу" та як всі бари були закриті.

Ґеновефа Зепка є дочкою, краще одною з дочок Олександра і Константини Зепків, одних з найдавніших українських поселенців в цьому місті, що приїхали до Америки з Лемківщини. „Скільки ж тих Зепків, властиво, є вАкрон?" — запитую при нагоді власне голову конвенційного Комітету. „Одинадцять дівчат і один хлопець" — відповіла вона з неменшою гордістю в голосі, з якою теж завжди стверджує своє лемківське походження. Всі вони народились в Америці і всі вони „вийшли в люди" та своєю невтомною активністю в громадській роботі здобули собі велику увагу серед нашого загалу. Сама Ґеновефа Зепко, що занімає тепер важливий пост в місцевій агенції повітряної комунікації, вже на двох конвенціях Українського Народного Союзу була вибрана його головною радною, не зважаючи на свій молодий вік. Активними членами місцевої української громади та українських товариств є і всі інші члени цеї великої і справді прикладної родини. Це справді було радісно спостерігати, як незвичайно вміло та з якою великою енергією і тактом рівночасно ця скромна дівчина, Ґеновефа Зепко, та її сестри і всі інші члени комітетів давали собі раду з безліччю найскладніших справ, зв'язаних з конвенцією та тисячкою її учасників.

Софія Кудера,
Голова Комітету пропаганди і публичних зв'язків

При цій нагоді хочеться віддати ще деяку увагу й самій українській громаді в Акрон. Досить докладні інформації під цим оглядом подибуємо в „Ди Акрон Таймс-Пресс" ще з травня 1938 року. Там писалося тоді:

„Українська громада в Акрон належить до наймолодших чужомовних груп в цьому місті. Своєю історією вона сягає 1911 року, коли то Олекса Свік та Роман Гайовий рішили залишити Пенсилвенію та пробувати свого щастя в Ґумовому Місті. Протягом 12 місяців вони зорганізували своє перше товариство (мова про 295 відділ Українського Народного Союзу, зорганізований Гайовим в 1912 році. В громаді — як це подано в „Ювілейній Книзі" У. Н. Союзу — є всіх 7 товариств і організацій на всіх 800 душ українського походження). П'ять років пізніше в цьому місті збудовано вже українську церкву. Головну ролю під цим оглядом відіграв Френк Баран...

Дороті Судомир,
Голова Реєстр. Комітету

„Більшість акронських українців походять з Галичини. Не бракує теж кількох зі східних українських степів та козацьких земель...

В дальшому автор інформацій, Чарлз Міллер, широко описує власне активність Олександра Зепка та його оцінку загального положення українців в світі.

В дописі окрему увагу віддано теж українській молоді в Акрон, про яку дослівно написано:

„Молодь, зорганізована в молодечому відділі Українського Народного Союзу, поширює свою діяльність теж на Інтернаціональний Інститут та YWCA. Під теперішнім провод дом Віктора Пулка вони мають різноманітку спортивну програму. Ґеновефа Зепко, секретарка відділу, характеризує його словами: Ми докладаємо всіх зусиль, щоби зберегти українську культуру..."

Автор закінчив свої довгі інформації заввагою, що „в міжчасі, як друге українське покоління в Америці ще — так би мовити — шукає твердого грунту під ногами, американські високі школи і університети з кожним роком випускають збільшувану кількість українських лікарів, адвокатів, учителів і техніків".

Остання конвенція Ліги Молоді в Акрон переконує, що друга українська генерація в Америці вже знайшла той твердий грунт, за яким тоді ще тільки шукала.

(Дальше буде).

На громадські віча!

Про потребу зібрання бодай 50 тисяч долярів на Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України, яку то збірку саме переводить Український Конгресовий Комітет, наша преса друкувала вже десятки статтей і закликів. Але знаємо, що часто одна промова, виголошена живим бесідником з глибини його серця до душі й розуму живих слухачів, має кращі наслідки, як десятки друкованих статтей і закликів. Тому вже на початку кампанії У. К. К. були прохання до наших громад, щоб кожна з них приготовила в себе громадське віче, на якому представник У. К. К. міг би представити громаді всі дотеперішні здобутки У. К. К., його завдання й працю та пляни на будуче.

Де вже такі віча відбулись, там громадяни пізнали працю У. К. К. і не тільки на вічу, але й по вічу продовжають збірку на потреби У. К. К.

В нас є ще багато громад, в яких в останніх літах не відбулось ніяке громадське політичне віче. Так не повинно бути. Цілий світ стрясається у політичній війні, Україна стогне в муках і палає в огнях руїни. Чи ж можна в такому часі спати блаженним сном? З християнського й людського становища — це тяжкий гріх!

Тому взиваємо щераз всіх живих людей в кожній громаді: Кличте громаду на нараду!

В кожній громаді, в якнайскоршому часі, треба скликати громадське віче, покликати на нього представника У. К. К., і зясувавши собі спільно наше становище й наші завдання, братись до праці, до якої кличе всіх У. К. К.

Час і місце громадського віча в нашій громаді та просьбу про представника У. К. К., якого бажаєте в себе, просимо негайно зголошувати на адресу:

**Ukrainian Congress Committee
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.**

ПОШИРЮЙТЕ „СВОБОДУ".

„КУЛЬТУРА КАВИ"

Курс розрахований на курсанта з загальною освітою рівня горожанської школи; рівнож може вживатися як підручник у середніх і нижчих сільсько - господарських школах, с.—г. колонізаційних курсах. Курс цей написав спеціяльно для позаочного навчання кореспонденційною методою в УТҐІ, професор УТҐІ, д-р Олександер Архимович. Підручник складається з 4 лекцій, — разом 20 сторінок нормалізованого формату (у 4°), в тексті 4 малюнки.

Зміст курсу такий: І. Історія кави. II. Систематика та географія кави. III. Ботанічний опис. IV. Біологічні особливості кавового дерева та його вимоги до зовнішніх умов. V. Аґротехніка кавового дерева. VI. Збирання кави. VII. Обробка овочів кави. VIII. Хвороби кавового дерева. IX. Шкідники. X. Країни, що продукують каву. XI. Експорт кави. XII. Сорти кави. XIII. Дальша переробка кави та способи її вживання. XIV. Кофеїн та його дія. XV. Фальсифікація кави. XVI. Суроґати кави. — Ukrainian Technical University, Regensburg, Paul Heyse 2, Germany — U. S. Zone.

УТҐІ після грошевої реформи

Грошева реформа, переведена в життя у Західних Зонах Німеччини в днях 20—26 червня ц. р., створила для українських високих шкіл тяжку фінансову ситуацію: значна частина їх готівки заблькована, а її номінальна вартість зменшена в десять разів, в той час, як ціни на папір та матеріяли лишилися старі, німецьким фірмам за працю треба платити в новій валюті без змін; разом з тим приплив коштів од студійників чи то авдиторного чи позаочного сектора сильно зменшився, бо ця реформа відбилася так само катастрофально і на матеріяльному стані українського студентства в Німеччині та на його платничій здатності. Нині ще трудно сказати, на якому саме рівні встановиться купівельна сила нової німецької марки і чи залишаться на сучасному високому рівні поштові та залізничі тарифи.

В цій тяжкій ситуації Ректорат Українського Технічно-Господарського Інституту (УТҐІ) в Реґенсбурґу - Мюнхені вживає всіх заходів для уможливлення його студійникам і далі продовжувати та докінчувати свої студії. В противлежність до тенденції німецьких державних високих шкіл — залишати студійні такси на дореформеному рівні (а для чужинців навіть підвищувати їх вдвоє!), УТҐІ всі студійні такси знижує, а саме:

На секторі Авдиторного Висококшкільного Навчання вписове для студентів знижується на 25% (буде далі пятнадцять нім. марок), а студійна такса — на 40% (буде далі сто пятьдесят нім. марок за семестр). Рівночасно оголошені вписи як на перші, так і на всі діючі семестри в Реґенсбурґу й Мюнхені (впис до 15. вересня ц. р.).

На Секторі Позаочного Навчання вписове студійників знижується в десять разів (буде дві нім. марки), студійні такси з керівництвом навчання — приблизно втричі, в той час, як такси без керівництва навчання (самий студійний матеріял, розмножений до 20.VI. 1948 р.) — приблизно в шість розів. Поштові видатки за пересилку студійного матеріялу студійникові неприпорученими пакетами, як і раніш, бере на свій кошт УТҐІ, але поштові видатки за пересилку студійних листів в обидва кінці (до УТҐІ і з УТҐІ) далі має оплачувати студійник сам. Для того студійник має долучати на відповідь належну кількість поштових значків (з Західних Зон Німеччини), або міжнародніх поштових купонів (з-за корону). Хто хотів би, щоб студ. матеріял та студ. листування посилалося йому з УТҐІ припорученими пакетами, має доплатити на припоручення (рекомендацію). На цій основі Сектор Позаочного Навчання випустив новий реєстр позаочних курсів, дійсний від 20. червня ц. р. Новий реєстр висилається на бажання кожному безплатно. Він охоплює вже і нові позаочні курси для осіб, що цікавляться веденням господарства в субтропічних країнах. Курси ці щойно вийшли з розмноження. Вони такі: 1) проф. д-р Архимович: **„Культура бавовника"**, ст. 21. його ж: „Культура кави", стор. 20;3); проф. Л. Вітвіцький та д-р О. Коноваленко: „Субтропічні Культури", стор. 188; 4) проф. інж. Л. Фролов: „Технологія води — фабрикація холодильних напоїв", стор 80. В ближчих днях вийдуть у світ окремі коротенькі курси з циклу „Практичні фахи", що дадуть можливість своїм абсольвентам практично працювати в царині слюсарства, електротехніки, ремонту автомашин та тракторів, тощо (їх спеціяльний реєстр висилається на жадання безплатно). Це курси: 1) лект. інж. Б. Баранів: „Акумулятори для авт і тракторів; 2) його ж: „Ремонтна майстерня для авт, тракторів, с.-г. машин та праця в ній" та інш.

У звязку з грошевою реформою наступила була тимчасова затримка в висилці з УТҐІ студійного матеріялу та листів. Нині ця справа вже знову налагоджена.

Як бачимо, УТҐІ подвійно пристосовується до нової ситуації: 1) знижує такси за навчання та 2) відчиняє нові позаочні курси — найбільш актуальні — особливо потрібні для українських переселенців.

Ректорат УТҐІ тішить себе надією, що всі ці реформи дадуть можливість: студійникам продовжити та докінчити свої студії і в той спосіб підсилити нашу Національну Політехніку на порозі двадцять сьомого року її існування.

Адреса УТҐІ залишається стара: **Ukrainisches Institut (Ukrainian Technical University); Regensburg, Paul Seyse Str. 2; Germany — U. S. Zone.**

ЗНАЙШЛИ МІСЦЕ НА ДОБРУ КУПІЛЬ. — Цей басейн з фонтаном находиться перед будинком Найвищого Суду Злучених Держав у Вашингтоні. Діти догадались в спеку, що це добре місце на охолоду і, як бачимо, скористали з доброї нагоди.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Український День в Шікаго.

Заходом Ліґи Американців Українського Походження відбувся Український День в Шікаго, в неділю, дня 8-го серпня, в Союзовім Домі при Вестерн Евені. Український День пляновано перевести на вільному повітрі, в городі Св. Отця Миколая, але так не сталось, як плянувалося.

Вже зрана почав дощ насичувати висохлу землю, небо закрилося темними хмарами, погода погана. Предсідник Ліґи, Тарас Шпікула, пробує телефонічним порозумінням засягнути поради: „Що робити, їхати на город, чи відложити, чи урядити на галі?"

За порадою добрих людей та за Божою поміччю таки уряджено Український День в Союзовій Галі при Вестерн Евені. Щось спеціяльного про Український День не можна написати, бо непогода перекреслила цілу програму дня. Та всеж треба підчеркнути захоплення, із яким цей день відбувся.

Хотяй непогода вже зрана зіпсувала настрій та проте людей зійшлося надсподівано багато. Всі бадьорі й кожний зі щирістю старався витворити добрий настрій. Присутність людей та їхній настрій доказали, що цілі, для яких цей День влаштовано, є дорогі та близькі серцю наших громадян. Були люди обидвох ісповідань, старші іміґранти і ново-прибулі скитальці, старі й молоді, робітники і професіоналісти. Всі вони спільно працювали за буфетом, всі разом старались за моральний і матеріяльний успіх. Найбільш радувало, як вся молодь, тут роджена і та, що прибула зі скитальщини, разом співали українські пісні та танцювали українські танки. Приглядаючися їм, ви бачили між ними ще деякі різниці, але все це речі, для яких потрібно часу, щоб вони вирівнялись у спільнім громадськім житті. Якраз ці співи і танки зеднують їх уже тепер в одну громаду.

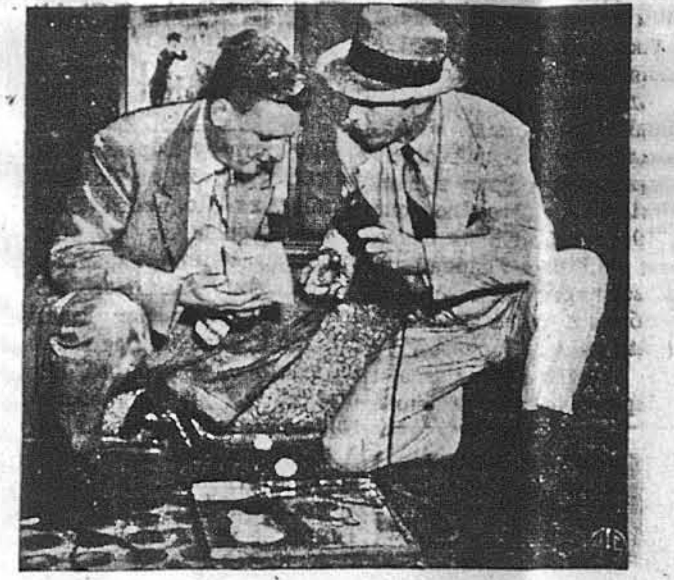
Згодом вони обєднаються і при іншій праці, звязаній з допомогою визвольним змаганням українського народу.

З нагоди Українського Дня на галі промовляв п. Тарас Шпікула, а до збірки підписаний.

Жертви зложили: Український Американський Сивик Сентер $10; по $5: Франко Мельник, Павло Гринчишин, Іван Дужанський, Іван Рябий. Тарас Шпікула, Василь Сидорик, Дм. Гой, Ольшанський, Юліян Куць, Павло Гринчишин (ст.); д-р Гладкий $3; Стефанія Брудна $1.50; по $2: Олекса Мотилка, Г. Матвіїв, Марія Мюлик, Сем О. пані Домарецька, Микола Кошуль, панна Подола, М. Паньків, Берестянський, Буксар, Ракуш, Роман Бараболяк, Василь Хадай, Вишиваний, О. Омелян Мицик, Винницький, Бріль; по $1: О. Качур, Васильців, Сачавський, Ничай, Єлов, Васильовський, Хоркавий, Пані П. Боднарчук, Левтюх, Прокопів, Н. Забіяка, П. Фешчин, І. Лабойко, П. Паньків, Марія Леськів, П. Костерка, С. В., Микитка, Микитин, Іван Шкраба, Е. Данек, Ольга Гнатюк, Анна Дубик, Ксеня Плетяк, Михайло Козак, В. Казубець, Незнаний, Хоркавий, Галя Чушак, Пилип Бараболяк, Струць, Сопівник, Стронська, Джеґановський, Івасів, Хіч. — Разом зібрано: $136.50.

Чистий дохід призначено по рівній половині на ЗА. У. А. Д. К. та У. К. К.

о. Омелян Мицик.

СМАЖИЛИ ЯЙЦЯ НА ВУЛИЦІ. — Про африканські пустелі кажуть, що там така спека, що вистачить поставити яйця на сонце, а вони зваряться. Те саме можна було сказати недавно про Ню Юорк, бо й там була подібна спека. Два актори, що їх бачимо на картині, розбили на тротуарі яйця і не оглянулись, як яйця всмажились від сонця.

ІТАЛІЙСЬКІ КАТОЛИКИ ПОЧИНАЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ РОБІТНИЦТВА.

Рим, 14 вересня. — У Ватикані закінчено вже підготовку пляну на широко закроєну акцію для організації італійського робітництва в проти-комуністичних професійних спілках. Акція вже мала б початися в найближчому часі та мала б за завдання з одного боку зорганізувати ще незорганізованих робітників, а з другого — відтягнути їх від опанованих комуністами професійних спілок.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 30. серпня 1948 р. помер у 59. році життя

ВАСИЛЬ ПЕТРИШИН,

член Тов. св. Володимира, від 179 У. Н. Союзу в Ст. Луїс, Мо.

Покійний походив із села Вороблевичі, пов. Дрогобич, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Фріду, сина Івана, дочку Марія і внуків: Етта, Роймонд, Розмери і Луїс.

При участи заряду тов., членів, родини і приятелів Покійного поховано з дому жалоби до укр. катол. церкви Усп. Пр. Діви Марії, а відтак на цвинтар Резерекшен. — В. Й. П.!

М. Паращак, секр.

Дня 3. вересня 1948 р. помер нагло ідучи до праці в 60 році життя

ВАСИЛЬ МЕДВІДЬ,

член Тов. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союзу в Ст. Луїс, Мо.

Покійний походив із села Ролів, пов. Дрогобич, Зах. Україна, До Тов. вступив 1917 року. Полишив у смутку братів і сестер в старім краю.

При участи заряду, членів і приятелів поховано з дому жалоби до укр. гр.-катол церкви Преч. Діви Марії, а відтак на цвинтар Резерекшен. — В. Й. П.!

М. Паращак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 18. вересня, в 8. год. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір комітету до балю. — М. Ликтей, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. вересня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх прийти, бо є багато важних справ до полагодження. — Й. Крупка.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, подає до відома членам і членицям, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. вересня, в церковній галі, 127 Парк ул., зараз по Сл. Божій. Просимо всіх прийти на ці збори, бо є дуже важна справа до полагодження, як рівнож буде роздання книжечок. Кожний член, належачий до бенефіту, є обовязаний взяти одну книжечку. Приведіть своїх знайомих і впишіть до Союзу, за що дістанете нагороду. — За уряд: П. Воляник, гол.; В. Колесьняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 18. вересня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 19-го верисня, в годині 12. сполудне, в салі при 2250 В. Кортез ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої залеглі вкладки. — Когут, секр.

ПАСЕЙ, Н. Дж. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, буде мати місячні збори в суботу, 18. вересня, в годині 7. ввечір точно, під ч. 237 Говп Еве. Просимо членів і члениць прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. — За уряд: М. Припхан, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 19. вересня, точно в годині 3. пополудні, в Укр. Централі, 180 Вилйем ул. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори, бо є важні справи до рішення, а найважніша справа маніфестації 10. жовтня. — За Тов.: І. Кміт, рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 18. вересня, в парохіяльній салі, 74 Геррис Еве., в годині 7. ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. Також буде докінчиння нарад про тов. забаву. Обовязком кожного члена є старатися, щоб забава відбулась якнайкраще. — В. Кушнір, предс.; І. Кокольський, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Де є **ДЕНИС МАТВІЇВ і ФРЕНК МУЗИКА** з села Дупківці, повіт Скалат, Галичина. Прошу зголоситься до:

Mrs. YEVDOKIA MATVIYIW,
R. D. 2, Jordan, N. Y.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,923 Головчак Михайла зі Суботова над Дніпром, Калина Антона з Рогатинщини, Семеген Івана з с. Липиця (Рогатин) від шкільн. товариша Крупка Романа.

15,924 Войтович Петра з с. Лабова (Новий Санч) від Войтович Юліяна.

15,925 Волинець Романа, Ващак Гаврила, Рожек Тереска від Ващак Йосифа.

15,927 Бординюк Олекси з с. Загутин (Сянік) від Баль Миколи.

15,926 Бординюк Олекси з Кучурова Малого (Чернівці) від Гуменюк Дмитра.

15,928 Олійник Радіона с. Василя з м. Білогородки від Олійник Евгенії д. Мирона зам. Вовк.

15,929 Королишин Василя, Пилипа і Дмитра з с. Серники Горішні (Рогатин) Матвієнків Григорія.

15,930 Роднишин Степана з с. Дибча (Ярослав) від Дикий Миколи.

15,931 Гримак Миколи і Мартишок Сидора з с. Скоморошки (Київ) від Мартишок Андрія.

15,932 Попович Михайла з с. Ветліна (Ярослав) від Попович Дмитра іГригорія с. Михайла.

Сікорська Парасковії з дому Павликовська.

15,950 Тимочко Миколи, Камінський Григорія з с. Малашівці (Тернопіль) від Матлах Анни з дому Салій д. Наталії Салій-Тимочко.

15,951 Гриця Марії д. Андрія і Пелагії ур. в Ню Йорку від сестри Хімак Анни з дому Гриця.

15,952 Кулик Степана з Перегінська (Долина) від Кулик Марії.

15,953 а) Кревних та знайомих і парохіян мого батька о. Паращак Теодора з с. Головецька Долішного (Турка над Стриєм) від Снігурович Марії-Паращак.

15,953 б) Кревних і знайомих та парохіян мого батька о. пароха з Язлівця. Броварів від д-ра Снігурович Михайла.

15,954 Сідун Марії, Анни і Володимира та Михайла, Міняйло Олександра с. Івана всі з Вел. України від Міняйло Люби з с. Успенівки артіль „Перемога".

15,955 Максим Анни і Стефанії зам. Стасек з с. Посада Новомінська (Добромиль), Стебельський Володимира, Королляк Василя від Бочкор Дмитра.

15,956 Візний Дмитра з с. Бертешів (Бібрка) від доньки Візна Анни.

15,957 Семотюк Василя брата з с. Ілинці від Семотюк Осипа.

15,958 а) Кравців Івана з с. Явче (Рогатин) від Кравців брата Василя.

15,958 б) Панчишин Яцка з с.Вербиловець (Рогатин) від Панчишин Катерини зам. Кравців.

15,959 Брагинець Прохора з м. Любень (Білорусь), КупреякДостапко Павловича від Брагинець Кузьми.

15,960 Вольський Олександра Осиповича (старш. Укр. Армії) від Горська-Коровченко Зинаїди.

15,961 Балаєвич Івана з с. Маджарки (Сокаль) від Балаєвич Ігната брата сина.

15,962 Добрянський Якова з с. Явора (Турка н. Стр.) від Яворська Івана.

15,963 Онищуків з с. Волків (Перемишляни) від Онищук Степана с. Василя.

15,964 Кравс Івана, Дубика з с. Гірча, Дуда Андрія та знакомих з Любачева від Кравс Анастазії з роду Дудів.

15,965 Наталії з дому Яворська з с. Лопушанки від приятеля д-ра Княжинський Юрія з Тисовиці.

15,966 Рідних і знакомих з с. Вишатич (Перемишль) від д-ра Ґлюз Омеляна.

15,967 Односельчан з с. Тисова (Перемишль) від Левицька Осипа.

15,968 Ґрунський Осипа і Анастазії від Левицький Осипа.

15,969 Держецький Михайла рідних і знакомих з с. Любачева від Лупач Стефана і Розалії Лупач з домуБазилевичів.

15,970 Пиндус Матвія і Гонорки діти Михайла з с. Настасів (Тернопіль) від Бурий Миколи і Меланії д. Пиндус Гаврила і Катерини з Настасова.

15,971 Грицак Теодора і Антона з с. Переволока від Миськів Явдохи (Грицак).

15,972 Олійник Юстини тітки з дому Лохман з с. Велдіж (Долина) від Лохман Дмитра.

15,973 Будяк Миколи, Олійник Василя, Кикій Михайла з с. Писарів (Жидачів) від Каторан Василя.

15,974 Квик Олени і Вороблян Івана від Квик Івана с. Михайла з с. Слободи (Ярослав).

15,975 Вальгун Василя від Рудий Василя с. Івана і Марії з с. Станькова (Калуш).

15,976 Ковальчик Зофії з дому Лось, Фалль Юлії з дому Лось, Слупчинський Івана, Колинок Павла всі з повіту Перемишля зі сіл Підбуковина і Бахурець від Лось Василя з Англії.

15,977 Дашкевич Андрія з с. Бобрика (Лісько) від Дашкевич Василя.

15,978 Просівська Йосифини тітки і її родини з дому Фальман з с. Григорока (Харків) від Бабич Катерини.

15,979 Паславський Андрія, Степана, Марії і Катерини з с. Рудавка (Перемишль) від Найдух Володимира.

15,980 Шарабура Марії від Босаків Михайла бувшого управителя школи з с. Водники (Бібрка).

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1927. Дивне щезнення.

Заки Неда встигла добігти до печери, Ґідзел дігнав її...

...і заволік у темне підземелля.

В цій хвилині Тарзан перебігав довкруги угла.

Та коли він вскочив до входу печери, він не застав там нікого.